

บทที่ 5

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

5.1 วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีวิธีการศึกษา 2 วิธีคือ

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ คือ หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ ตลอดจนกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับและเอกสารราชการ

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Research) จากการใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaires) และการสัมภาษณ์ (Interviews)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของการศึกษาภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามปลายปิด (Closes-ended question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended question) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลที่สะท้อนหรือความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อเรื่อง พนักงานฝ่ายปกครองกับการควบคุมการสอบสวนคดีอาญา

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม (คำถามปลายเปิด)

นอกจากการใช้แบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มพนักงานฝ่ายปกครองประกอบการศึกษาเรื่องนี้ด้วย โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคำถาม (Structured Interviews) ซึ่งกำหนดคำถามเป็นมาตรฐานเดียวกันในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพื่อจะใช้ข้อมูลนี้เพิ่มเติมในการศึกษาวิเคราะห์ด้วย

อนึ่ง ข้อความที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม มาจากการศึกษา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการแก้ไขปรับปรุงข้อความเพื่อความถูกต้อง เหมาะสมก่อนที่จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

5.3 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาศึกษาในเรื่องนี้มี 5 กลุ่ม คือ พนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ผู้พิพากษาและนายความ ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติงานในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนจำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ซึ่งการกำหนดกลุ่มประชากรเช่นนี้เพื่อศึกษาทัศนคติที่หลากหลายจากหลายฝ่ายทั้งข้อสนับสนุนและข้อโต้แย้งที่จะได้พิจารณา เป็นผลสรุปต่อไป และในส่วนของกลุ่มตัวอย่างเรื่องนี้ใช้วิธีสุ่มระหว่างการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) กล่าวคือ บางขั้นตอนใช้วิธีสุ่มที่ใช้ความน่าจะเป็นและบางขั้นตอนใช้วิธีสุ่มที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น ทั้งนี้เพื่อความประหยัดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์บางประการของการศึกษา ซึ่งประชากรในแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

1. พนักงานฝ่ายปกครอง กลุ่มประชากรที่ศึกษานี้ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ศึกษาใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) โดยกำหนดศึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งหมด จำนวน 6 จังหวัด ในเขตพื้นที่เป้าหมาย ส่วนนายอำเภอ ซึ่งในเขตพื้นที่ 6 จังหวัดที่ศึกษามีทั้งหมดจำนวน 63 ราย² แต่ผู้ศึกษากำหนดศึกษาเพียงจำนวน 50 ราย ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางเลขสุ่มจนครบตามจำนวนที่กำหนด ซึ่งรวมประชากรกลุ่มพนักงานฝ่ายปกครองทั้งหมดจำนวน 56 ราย และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์พนักงานฝ่ายปกครองอีกจำนวน 5 ราย

¹อารง สุทธาศาสตร์, ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527), หน้า 126.

²ที่มา : ข้อมูลจังหวัดและข้าราชการส่วนภูมิภาค จากหนังสือบันทึกนักปกครอง 2538.

โดยการสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling)

2. เจ้าหน้าที่ตำรวจ กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดและหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ สำหรับหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด (ผู้บังคับการหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด) ผู้ศึกษาใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย โดยกำหนดศึกษาหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดทั้งหมดจำนวน 6 จังหวัดในเขตพื้นที่ที่ศึกษา ส่วนหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ (ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอและรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ) ซึ่งมีจำนวนเท่ากับกลุ่มนายอำเภอ คือ มีจำนวน 63 ราย แต่ผู้ศึกษากำหนดศึกษาเพียง 50 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา จากการใช้ตารางเลขสุ่มจนครบตามจำนวนที่กำหนด ซึ่งรวมประชากรในกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหมดจำนวน 56 ราย

3. พนักงานอัยการ กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ อัยการจังหวัด รองอัยการจังหวัดและอัยการจังหวัดผู้ช่วย ซึ่งประชากรในกลุ่มนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย โดยการกำหนดศึกษาพนักงานอัยการเฉพาะในสำนักงานอัยการจังหวัด ซึ่งใน 6 จังหวัดที่ศึกษามีพนักงานอัยการทั้งหมดจำนวน 48 ราย³ เนื่องจากแต่ละจังหวัดมีจำนวนพนักงานอัยการมากน้อยไม่เท่ากัน ผู้ศึกษาจึงกำหนดศึกษาประชากรกลุ่มนี้ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย จังหวัดละจำนวน 5 ราย และในจังหวัดลำพูน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดละจำนวน 4 ราย และในจังหวัดน่านจำนวน 3 ราย ซึ่งรวมประชากรกลุ่มพนักงานอัยการทั้งหมดจำนวน 25 ราย

4. ผู้พิพากษา กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดและผู้พิพากษาศาลจังหวัด ซึ่งในกลุ่มนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย โดยการกำหนดศึกษาผู้พิพากษาเฉพาะในศาลจังหวัดในเขตพื้นที่จังหวัดที่ศึกษา (ยกเว้นศาลจังหวัดฝาง) ซึ่งใน 6 จังหวัดที่ศึกษามีจำนวนผู้พิพากษาทั้งหมดจำนวน 43 ราย⁴ และในกลุ่มนี้ผู้ศึกษากำหนดศึกษาเหมือนกับกลุ่มพนักงานอัยการคือ ศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย จังหวัดละจำนวน 5 รายและในจังหวัดลำพูน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดละจำนวน 4 ราย และในจังหวัดน่านจำนวน 3 ราย ซึ่งรวมประชากรกลุ่มผู้พิพากษาทั้งหมด 25 ราย

³ที่มา : สำนักงานอัยการเขต 5

⁴ที่มา : สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 5

5. หมายความว่า กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ หมายความว่าในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่อง จากประชากรในกลุ่มนี้ตรวจสอบหารายชื่อและสถานที่ตั้งสำนักงานได้ยาก เพื่อประหยัดเวลาและ ความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย โดยกำหนดศึกษา กลุ่ม หมายความว่าเฉพาะในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ หมายความว่าที่มีชื่อและสถานที่ในทำเนียบหมาย ความจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2536 เท่านั้น ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 219 ราย⁵ และการใช้วิธีการ สุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาโดยการใส่ตารางเลขสุ่มจนครบจำนวนที่กำหนด ซึ่งกำหนดศึกษาประชากร กลุ่มนี้จำนวน 25 ราย

5.4 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังประชากรทุกกลุ่มที่ศึกษาใน ทุกจังหวัดและใช้วิธีขอรับแบบสอบถามกลับคืนโดยทางไปรษณีย์ ซึ่งผลจากการเก็บข้อมูลมีราย ละเอียดดังนี้

ผู้ศึกษาได้จัดส่งแบบสอบถามไปทั้งหมดจำนวน 187 ชุด ได้รับกลับคืน 123 ชุด โดยแบ่ง เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์และใช้ไม่ได้จำนวน 7 ชุด แบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาใช้วิเคราะห์ จำนวน 116 ชุด (ซึ่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาใช้วิเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 62.03 ของ แบบสอบถามที่ได้แจกจ่ายไปทั้งหมด)

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังที่กล่าวแล้วว่าแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลมี 2 รูปแบบคือ แบบ สอบถามปลายปิด และแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 3 รูปแบบคือ

1. คำถามปลายปิดที่ให้เลือกตอบในตัวเลือกที่กำหนดไว้แตกต่างกัน
2. คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert ซึ่งมีระดับการวัดใน 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง

---

⁵ที่มา : ทำเนียบหน่วยงานความจังหวัดเชียงใหม่ รวบรวมโดยคณะกรรมการสภาหนาย ความจังหวัดเชียงใหม่

สำหรับการศึกษาเรื่องนี้มีเกณฑ์กำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

(1) ข้อความเชิงบวก (Positive Item) ซึ่งแบ่งค่าคะแนน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน เห็นด้วย 4 คะแนน ไม่แน่ใจ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 คะแนน

(2) ข้อความเชิงลบ (Negative Item) ซึ่งแบ่งค่าคะแนน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 คะแนน เห็นด้วย 2 คะแนน ไม่แน่ใจ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย 4 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน

(3) เกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

สำหรับข้อความที่เป็นการวัดความคิดเห็นในเชิงบวก

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางไม่เห็นด้วย
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความไม่แน่ใจในการแสดงความคิดเห็น
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วย

สำหรับข้อความที่เป็นการวัดความคิดเห็นในเชิงลบ

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.50 หมายถึง มีความไม่แน่ใจในการแสดงความคิดเห็น
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางไม่เห็นด้วย

3. คำถามปลายเปิด เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา

5.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ของคำตอบแต่ละข้อ
2. การหาค่าร้อยละ (Percentage) ของคำตอบแต่ละข้อ
3. การหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความคิดเห็นในคำตอบแต่ละข้อ (ในคำถามแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า) โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) จากสูตร $\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$

4. การหาค่ากระจายน้ำหนักของความคิดเห็น โดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร $S.D. = \sqrt{\frac{fx^2}{N} - \left(\frac{fx}{N}\right)^2}$

สำหรับในส่วนของการนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เป็นลักษณะการพรรณนา (Descriptive) ประกอบด้วยข้อมูลและการวิเคราะห์ทางสถิติ